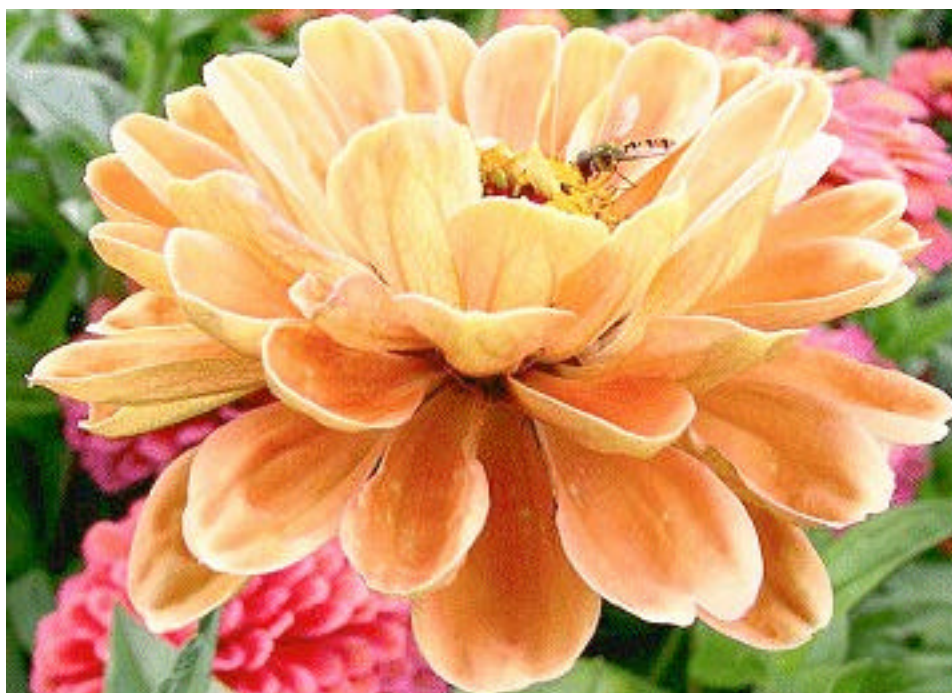

ZOMER

21 juni

Seizoenen

Winter, lente, zomer, herfst, winter, lente, zomer, herfst ...

Elk jaar bestaat uit de kringloop van seizoenen. Altijd heeft de mens overgang van de seizoenen gevierd. Ieder seizoen heeft invloed op het leven van plant, dier en mens. Hoewel veel mensen minder afhankelijk van de natuur geworden zijn, toch geeft ieder seizoen een ander gevoel.

In deze lesbrieven willen we de leerlingen laten nadenken over de seizoenen, het weer, de natuur en de mensen in de zomer. De lesbrieven passen in een reeks lesbrieven over de vier seizoenen. Eerder zijn al lesbrieven over herfst, winter en lente uitgebracht.

Doelstellingen

- De leerling krijgt inzicht in de loop van de seizoenen
- De leerling kent het verband tussen de seizoenen en de lengte van de dagen
- De leerling weet dat seizoenen en klimaten niet overal op de wereld hetzelfde zijn
- De leerling weet dat er veel in de natuur verandert bij het naderen van de zomer
- De leerling oefent in het waarnemen van veranderingen van de natuur in eigen omgeving
- De leerling weet algemene zaken over landbouw en veeteelt
- De leerling weet algemene zaken over de herkomst van voedingsmiddelen

Doelgroep

Leerlingen van de groepen 5 en 6 van het basisonderwijs (8-10 jaar)

Kerndoelen

Nederlandse taal

Domein A (mondelijke taalvaardigheid)

2. De leerlingen kunnen:

- verslag uitbrengen
- iets uitleggen
- hun ervaringen, mening, waardering of afkeuring op persoonlijke wijze weergeven

Domein C (schrijfvaardigheid)

1. De leerlingen kunnen teksten schrijven, waarin zij hun eigen ervaringen, mening, waardering of afkeuring duidelijk weergeven.

Tekenen en handvaardigheid

Domein A (vormgeven)

Leerlingen kunnen werkstukken maken op basis van een innerlijke voorstelling van een onderwerp vanuit hun geheugen, fantasie en/of beleving.

Oriëntatie op mens en wereld

Natuuronderwijs

Domein F: mensen, planten, dieren

31 De leerlingen kunnen voorbeelden noemen van eigenschappen van organismen waaruit blijkt dat deze aangepast zijn aan de omgeving, voedselmogelijkheden en seizoenen (bijvoorbeeld schutkleur, winterslaap).

Domein G materialen en verschijnselen

35 De leerlingen weten dat de aarde deel uitmaakt van ons zonnestelsel en met andere planeten een baan beschrijft rond de zon. Ze kunnen met behulp van deze informatie enkele natuurverschijnselen verklaren, waaronder in elk geval: het dag-/nachtritme en het wisselen van de seizoenen.

W

werkbladen

Begin van de zomer

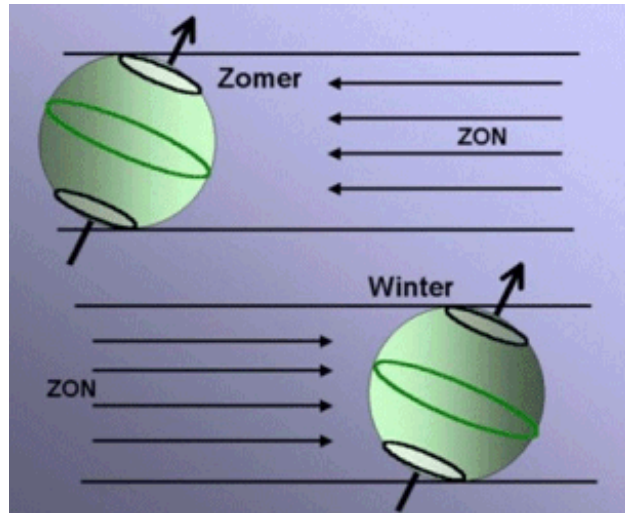
Op 21 juni begint de zomer om 2.57 uur 's nachts. De zomer duurt tot en met 22 september. De 21^e juni is ook de langste dag van het jaar, die met 16 uur en 45 minuten uur duurt van 5.19 uur tot 22.04 uur. Op deze dag bereikt de zon 's middags de hoogste stand. Na de 21^e juni worden de dagen weer langzaam aan korter. De zomer duurt tot 23 september. Op die dag zijn de dag en de nacht even lang. Met andere woorden: het is even lang licht als donker.

Bij het begin van de winter (21 december) is de dag het kortst en dus de nacht het langst. De zon komt dan op om 08.46 uur en gaat om 16.30 uur onder. De dag duurt dan slechts 7 uren en 44 minuten en de nacht is maar liefst 16 uren en 16 minuten.

Daarna worden de dagen weer langzaam langer tot 21 juni. Bij het begin van de lente (20 maart) zijn dag en nacht even lang.

Het aantal uren zon (al of niet achter de wolken) is niet overal hetzelfde. Midden in de zomer kan op de Waddeneilanden de zon een half uur langer schijnen dan in Zuid-Limburg.

Als je heel ver naar het noorden gaat, tot voorbij de poolcirkel dan wordt het midden in de zomer helemaal niet meer donker. In een deel van Scandinavië is er dan de middernachtszon. Als je naar het zuiden gaat worden de dagen steeds korter.

De aardbol

De seizoenen zijn niet overal op de wereld hetzelfde. Op het zuidelijk halfrond zijn de seizoenen precies omgekeerd. Als in Noord-Europa de zomer begint, begint in Zuid-Afrika en Australië de winter. Dit komt door de baan van de aarde om de zon en door de schuine stand van de aardas. De aardas is de lijn die loopt van Noord- naar Zuidpool (de lijn met de pijl erin op de tekening hierboven). De evenaar is de cirkel over de aarde die precies tussen de Noordpool en de Zuidpool loopt. Het gebied ten noorden van de evenaar noemt men het noordelijk halfrond. Het gebied dat ten zuiden van de evenaar ligt, noemt men het zuidelijk halfrond.

Schaduw

Op zonnige dagen maakt elk voorwerp een schaduw. Een voorwerp tekent zo zijn eigen omtrek op de grond. Een schaduw draait, wordt eerst korter en dan langer in de loop van de dag. 's Middags is onze schaduw kort en lijken we klein. De zon staat dan heel hoog. 's Avonds, als de zon in het westen zakt, wordt onze schaduw langer en lijken we reuzen.

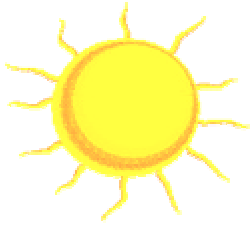
In de schaduw is het koeler dan in de zon. Voorwerpen die bestraald worden door de zon, kunnen een groter of kleiner deel van het licht absorberen (=opnemen). Als een voorwerp zonlicht opneemt, wordt het warmer. Hoe donkerder een voorwerp, hoe meer licht en dus warmte het kan absorberen.

1. Hoe heten de seizoenen, en welke data horen daarbij?
2. Hoeveel minuten is de zon op op 21 juni?
3. Hoeveel uren duurt de nacht op 22 september?
4. Waarom draagt men in de zomer lichtgekleurde kleding?
5. Zoek het volgende op in een atlas: poolcirkel, de landen van Scandinavië, Zuidelijk Halfrond: zijn er landen bij waar je iets over weet?

Het weer in de zomer

In de zomer is het veel warmer dan in de rest van het jaar. Dat komt omdat de zon langer en feller schijnt. Hierdoor geeft de zon veel meer warmte aan de aarde af.

Hoe warm het is, voel je natuurlijk zelf wel. Maar als je het precies wil weten, gebruik je een thermometer.

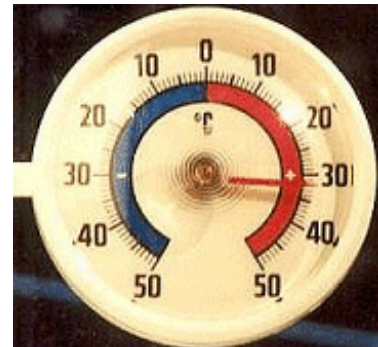
Een thermometer is zo gemaakt dat hij nul graden aangeeft als water op het punt staat in ijs te veranderen. De thermometer staat dan op 0 graden Celsius.

De thermometer geeft 100 graden Celsius aan als water gaat koken.

Thermometers

Er zijn verschillende soorten thermometers. Bij digitale thermometers kun je de temperatuur zo aflezen. Andere thermometers hebben een wijzer of schaalverdeling waarmee je de temperatuur kunt aflezen. In sommige landen wordt een andere schaalverdeling gebruikt: Fahrenheit. Op veel thermometers kan je de temperatuur in Celsius en in Fahrenheit aflezen.

Bij het weerbericht wordt altijd de temperatuur in de schaduw gegeven. In de zon is de temperatuur altijd veel hoger, of gewoon gezegd: in de zon is het altijd warmer.

Warmte-onweer

Soms is het in de zomer enkele dagen warm en zonnig weer. Dan wordt het opeens bewolkt, je ziet prachtige stapelwolken in de lucht. Sommige mensen vinden dat het benauwd wordt. Er zit onweer in de lucht zeggen ze. Het wordt steeds donkerder en ineens valt de regen met bakken uit de lucht. Plotseling gaat er een felle bliksemstraal door de lucht even daarna volgt geknal en gedonder.

Bij onweer schuiven warme en koude wolken over elkaar heen. Door die wrijving ontstaat elektriciteit. Dit kun je zien aan de bliksemflitsen. Als het onweer dichtbij is, komt de harde donderslag direct na de bliksem. Als het onweer ver weg is, dan duurt het enkele tellen voordat je de donderslag hoort. Omdat de bliksem heel heet is, zet de lucht erom heen zo snel uit dat er een ontploffing (= donderslag) ontstaat.

De kracht van de bliksem is heel groot. Dat is niet zo erg zolang hij in de lucht blijft en van de ene wolk naar de andere gaat. Maar als hij de aarde raakt, krijg je blikseminslag. De bliksem slaat meestal in op het hoogste punt van de omgeving. Dat kan een kerktoren zijn, een flatgebouw, een boom, maar ook een mens of een dier. Verder heeft de bliksem een voorkeur voor metalen voorwerpen.

Veel hoge gebouwen hebben een bliksem-afleider. Dit is een soort antenne die de bliksem opvangt en via metalen draden naar de grond voert.

1. Waarover wordt in het weerbericht verteld?
2. Meet de temperatuur buiten in de zon, buiten in de schaduw, binnen in de zon (achter glas) en binnen in de schaduw.
3. Noem een aantal metalen voorwerpen in je omgeving.
4. Wat heb je gedaan toen het de laatste keer onweerde?

De boerderij in de zomer

In de zomer ziet het er rond een boerderij heel anders uit. De maïs is vanaf half april in enkele maanden meer dan twee meter hoog geworden (zie foto rechts).

Diverse graansoorten, aardappelen, bonen en andere groenten zijn bijna groot en rijp genoeg om geoogst te worden. De vruchten van de fruitbomen beginnen langzaam kleur te krijgen. Vanaf begin juli zijn er aardbeien, frambozen en bramen.

Koeien

In veel weilanden lopen koeien. In de winter verblijven alle koeien in hun stal. In de zomer gaan de meeste koeien naar het weiland. Sommige boeren houden de koeien het hele jaar binnen. Het kost hen teveel tijd en geld om de koeien en de melk-

machines in de zomer te verplaatsen.

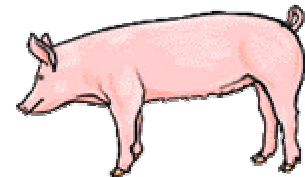
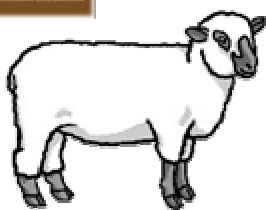
Er is een actiegroep "Wakker Dier" die graag wil dat alle koeien in de zomer naar buiten gaan. Ook zijn er acties om weer bomen en struiken aan de rand van de weilanden te plaatsen (zoals vroeger), zodat de koeien bij felle zon in de schaduw kunnen staan.

Weetjes over koeien

- In Nederland zijn 3,8 miljoen koeien; hiervan worden er 1,5 miljoen gebruikt voor de melkproductie.
- Een melkkoe geeft tot 28 liter melk per dag.
- Een koe drinkt 150 liter water per dag en eet 80 kilo gras. Melkkoeien krijgen hierbij nog speciaal krachtvoer om veel melk te kunnen geven.
- In de winter staan de koeien op stal, dan krijgen ze kuilvoer (=ingekuuld gras) en maïshaksel (=hele maïsplanten die zijn fijn gemalen) te eten.
- Een koe weegt 700 kilo.
- Een koe kan 20 jaar oud worden (in de bio-industrie vaak niet ouder dan 3 jaar).
- Een Nederlander drinkt ongeveer 66 pakken melk per jaar.

1. In welk voedsel zit melk?
2. Welke groente- en fruitsoorten ken je, welke groeien ook in Nederland?
3. Vooral in de lente en het begin van de zomer worden veel jonge dieren geboren. Hoe heet een jong varken, een jong paard, een jonge kip, een jong schaap?
4. Vul de dierengeluiden in: een hond blaft, een paard hinnikt, een schaap, een varken, een kip, een haan, een kat, een eend, een ezel, een geit

Huisdieren en de zomer

Bij sommige mensen gaat de liefde voor hun huisdier over als ze op vakantie gaan. Vaak kunnen huisdieren niet mee op vakantie. Hun 'bazen' gaan soms zelfs zover dat ze hun huisdier in de vrije natuur achterlaten. De meeste huisdieren kunnen niet overleven in de vrije natuur. Een aantal dieren wordt opgevangen en geplaatst in een dierenasiel.

Van de in totaal 3,7 miljoen honden en katten komen er ieder jaar 70.000 in een asiel terecht.

De meeste baasjes zorgen wel goed voor hun huisdier. Ze zorgen ervoor dat het dier verzorgd wordt door bekenden of familie. Ook gaan dieren op 'vakantie' in een dierenpension of dierenhotel.

Als het warm weer is hebben dieren extra verzorging nodig:

- Een koele plek
- Schoon water
- Eten dat niet snel bederft
- Frisse lucht

1. Wat is het verschil tussen een dierenasiel en een dierenpension?
2. Noem zoveel mogelijk huisdieren.
3. Maak een overzicht van de huisdieren die de kinderen in de klas hebben. Zet er ook de naam van het huisdier bij.
4. Teken je huisdier/ of als je geen huisdier hebt het huisdier van je dromen.
5. Je gaat op vakantie. Alleen er is een probleem. Jouw huisdier kan niet mee. Na veel moeite heb je een klasgenoot gevonden die voor het dier wil zorgen. Schrijf een brief over verzorging voor de tijdelijke oppasser of verzorger.
6. Er zijn mensen die honden geen leuke dieren vinden. Honden bijten, blaffen en stinken zeggen de hondenhaters. Bovendien poepen ze overal en verspreiden ze vlooien. Stel jij vindt honden juiste lieve en mooie beesten. Wat zou jij tegen een hondenhater zeggen?
7. Denk na over het verschil tussen een huisdier en een boerderijdier: hoe wordt er mee omgegaan / hebben ze een naam / zijn er veel of weinig / zitten ze in een kooi of in een stal of mogen ze vrij rondlopen / mogen ze oud worden / wat gebeurt er met de dieren / wat is hun nut?

© Dierenbescherming

Weetje

Huisdieren top 10

1. aquariumvissen	2.9 miljoen
2. zang en siervogels	2.6 miljoen
3. katten	2.2 miljoen
4. vijvervissen	2 miljoen
5. honden	1.5 miljoen
6. postduiven	1 miljoen
7. konijnen	0.6 miljoen
8. knaagdieren	0.4 miljoen
9. paarden en pony's	0.2-0.4 miljoen
10. reptielen en amfibieën	0.1 miljoen

© Dierenbescherming

Lastige insecten?

Wespen en bijen houden heel erg van zoete dingen. Dus bijvoorbeeld ook van jouw ijsje of glaasje frisdrank. Als ze op je afkomen, schrik je. Misschien hebben ze je eerder al een keer gestoken. Maar ook de wesp of bij schrikt als je deze probeert te verjagen. En door die schrik gaat het beest steken. Het is moeilijk om te beslissen wat je moet doen. Volgens deskundigen moet je heel rustig blijven zitten en niet in paniek raken. Dan vliegt het beest van zelf weer weg. Maar toch,... zou je zelf niet hard willen weglopen???

De wesp

Een wesp steekt om zich te verdedigen tegen vogels en roofinsecten. Slechts enkele kleine snelle vogels (mezen en vliegenvangers) vangen en eten wesp.

De bij

Als een bij schrikt dan steekt hij of zij. Sommige bijensoorten leven in grote groepen samen en maken honing. Deze honing gebruiken ze als voedsel voor in de winter.

Wat doen insecten als wespen en bijen?

Net als veel andere vliegende insecten verzamelen wespen en bijen een zoete stof uit bloemen: de bloemennectar. Bij dat verzamelen van nectar bevruchten ze de bloemen. Hierdoor kunnen er vruchten aan bomen en planten groeien. Zoals appels, peren, pruimen, kersen, aardbeien, bessen enz.

Weetjes

- Bijen steken vooral wanneer zij zich bedreigd voelen en gaan na de steek dood doordat de angel in de huid achterblijft. Wespen zijn agressiever en kunnen 'zomaar' steken. Wespen steken vooral in de nazomer als er minder voedsel voor ze is. Een wesp gaat na een steek niet dood, de angel blijft niet achter in de huid..
- Sommige mensen worden erg ziek als ze door een wesp of bij gestoken zijn. Deze mensen zijn allergisch voor bijen- of wespsteken.

De mug

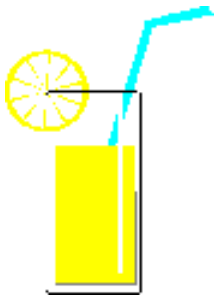
Een ander insect dat je in de zomer kan plagen is de mug. Een mug steekt niet maar bijt, en zuigt bloed op. Het zijn alleen de vrouwtjesmuggen die dat doen. Voordat ze bloed opzuigen, spugen ze eerst nog een vloeistof in onze huid. Door deze vloeistof wordt het bloed heel goed vloeibaar. Hierdoor kan de mug het bloed gemakkelijk opzuigen. Door deze stof krijgen we een jeukende muggenbult.

1. Hoe heten de insecten op de tekening hiernaast?
2. Ben je wel eens door een wesp of bij gestoken? Zo ja, wat heb je toen gedaan?
3. Welke insect vind je het mooist? Teken zo'n insect.

Zomervakantie

De zomer begint en het schooljaar is bijna afgelopen. Tijd voor vakantie. Wat ga je in de vakantie doen? Lekker luieren en ijsjes eten, met je ouders op vakantie, dagtrips maken, uitrusten, sporten, zwemmen?

Leerlingen van basisscholen in Nederland hebben zes tot zeven weken zomervakantie, net als kinderen in Duitsland, Engeland en Denemarken. In Frankrijk, Zwitserland, Oostenrijk en Luxemburg hebben ze een langere vakantie, ongeveer 2 maanden. In de landen van Zuid-Europa en in Rusland is dat 3 maanden. Vaak werken de kinderen daar een gedeelte van hun vakantie. Ze helpen bijvoorbeeld een maand bij het opknappen van de school of ze helpen op het platteland bij de oogst. Ze doen dit vrijwillig, maar al ze er geen zin in hebben, vinden hun ouders dat niet leuk. In Turkije en IJsland hebben scholieren de langste vakantie: zo'n vijf maanden!

1. Schrijf een brief aan de leerlingen die volgend jaar in jouw groep komen. Zet er in het kort in wat je het afgelopen jaar geleerd hebt en geef wat tips.
2. Schrijf in het kort op wat je volgend jaar wil gaan leren.
3. Maak een schema van je vakantieplannen.
4. Kies met de klas het leukste pretpark.

Recept aardbeienijs

500 gram aardbeien pureren; ½ liter volle yoghurt, 1/4 liter geklopte slagroom, 1 geklopt eiwit, 100 gram witte basterdsuiker, roeren; in de vriezer regelmatig omroeren.

Weetje

Het woord zomer in andere talen

- summer (Engels)
- Sommer (Duits)
- été (Frans)
- estate (Italiaans)
- verano (Spaans)
- verão (Portugees)

H

Handleiding

Begin van de zomer

De leerlingen krijgen in dit lesblad enige informatie over de relatie tussen zonnestand en seizoenen. Hoe het precies werkt, hebben we niet uitgelegd, omdat dat nog te moeilijk is voor deze groepen.

1. De seizoenen: laat de leerlingen dit ieder voor zich opschrijven. De informatie kunnen ze uit de tekst op het werkblad halen. Antwoord: Lente 20 maart, zomer 21 juni, herfst 22 september, winter 21 december.
2. Individuele rekenopdracht. Opmerking: de gegeven tijdstippen gelden voor het midden van Nederland. De langste dag is 16 uur en 45 minuten oftewel 1.005 minuten
3. Op 22 september zijn dag en nacht even lang, dus 12 uur.
4. Houd eventueel een klassengesprek over zomerkleding. Antwoord: lichtgekleurde kleding neemt minder warmte op.
5. Opdracht in groepjes. Daarna klassengesprek.

Het weer in de zomer

Op dit werkblad gaan we in op typische zomerse weersomstandigheden. Tip: Op <http://www.howstuffworks.com/therm.htm> vindt u uitgebreid Engelstalig lesmateriaal over thermometers.

1. Laat de leerlingen enkele weerberichten uit kranten verzamelen. Laat ze daarna in groepjes uitzoeken welke onderwerpen in het weerbericht aan bod komen. Bijvoorbeeld: temperatuur, wind, neerslag, mist, bewolking, waarschuwingen.
2. Zorg voor een aantal thermometers. Geef ieder groepje een thermometer. Leg de leerlingen uit hoe ze met de thermometers moeten omgaan (bijvoorbeeld niet in de hand houden als de temperatuur gemeten moet worden maar ergens neerleggen). Laat de leerlingen hun metingen noteren.
3. Inventariseer in een klassengesprek de metalen voorwerpen in de dagelijkse leefomgeving. Een mogelijke opsomming is: hekken, fietsen, auto's, treinen, trams, bussen, boten, lantaarnpalen, metalen afvalcontainers, sommige speeltoestellen, draden rond weilanden, hoogspanningsmasten, spoorrails, stroomdraden.
4. Houd een klassengesprek over onweer. Vraag de leerlingen wat ze bij het laatste onweer gedaan hebben of moesten doen. Gebruik eventueel onderstaande informatie.

Extra uitleg bij onweer (bron Meteonet)

Het geflits van de bliksem is al angstaanjagend voor veel kinderen (en ook sommige volwassenen), ook de daaropvolgende donder boezemt de mens vaak angst in. Toch is juist de donder ongevaarlijk.

De donder is het gevolg van de enorme hitte die tijdens een bliksemstraal ontstaat. De bliksem wekt zoveel stroom op dat de directe lucht eromheen in een honderdste van een seconde 10.000 tot 30.000 graden (2 tot 5 maal warmer dan de oppervlakte van de zon) heet kan worden. Daardoor zet de lucht zeer snel uit en dit geeft een explosieve knal. De lucht wordt als het ware rondom de bliksem (die dan al weer voorbij is) weggedrukt.

Sta je verder van de bliksem af, dan hoor je vaak een rollende donder. Het rollende geluid komt doordat je niet op dezelfde afstand van de gehele bliksemstraal staat. Het geluid van de donder bereikt daarom op verschillende tijdstippen je oren.

Weetjes over omweer

De snelheid van de bliksemflits is 60.000 km per seconde, de lengte van een bliksemflits is ongeveer 6 kilometer, de dikte van een bliksemflits is 2,5 centimeter.

De boerderij in de zomer

In de zomer ziet het leven op een boerderij er anders uit dan in andere jaargetijden.

1. Stel de vraag over melkproducten aan de klas. Laat de leerlingen zoveel mogelijk producten noemen en schrijf de juiste producten op het schoolbord. Een aantal producten: yoghurt, karnemelk, vla, koffiemelk, kaas, kwark, ijs, slagroom.
2. Stel de vraag over groente en fruit aan de klas en laat de leerlingen zoveel mogelijk producten noemen en maak een lijst van Nederlandse en buitenlandse producten.
3. Stel ook deze vraag klassikaal. Antwoorden: biggetje, veulen, kuiken, lammetje.
4. Laat de leerlingen deze opdracht individueel invullen. Laat daarna enkele leerlingen de dierengeluiden nadoen.
5. Dierengeluiden: een hond blaft (woef), een paard hinnikt (hihihi), een schaap blaait (bèèh), een varken knort (knorknor), een kip kakelt (tok tok), een haan kraait (kukeleku), een kat miauwt (miauw), een eend kwaakt (kwak kwak), een ezel balkt (ie ah) en een geit mekkert (mèèh).

Inkuilen (uitleg bij weetjes)

Het gras wordt gemaaid, gedeeltelijk gedroogd. Speciale machines rapen het gras op en verzamelen het op een grote hoop. Vervolgens wordt deze hoop met een tractor platgereden, om er zoveel mogelijk lucht uit te persen. Daarna wordt het met plastic folie en zand afgedekt. Tijdens het vergistingsproces dat volgt, kan een hoger suikergehalte ontstaan dan in suikerbieten. Het ingekuilde gras dient 's winters als veevoer.

Extra informatie

Landbouwhuisdieren zijn dieren die gebruikt worden voor de productie van vlees, melk, eieren, huiden of wol. Dieren die je op een boerderij vindt dus. Het zijn bijvoorbeeld koeien, varkens en schapen, maar ook struisvogels en nertsen. In de wet staat een lijst met alle dieren die je in Nederland voor productie mag houden. Deze dieren hebben vaak problemen met gezondheid en welzijn. Dieren die voor productie worden gehouden, leven meestal in een zeer onnatuurlijke omgeving. Denk bijvoorbeeld aan varkens. De voorouders van onze varkens leefden in het bos, zochten daar met hun gevoelige neus wroetend hun eten en rolden in modderbaden. Nu zitten de meeste varkens in een kaal, krap hok, met veel andere varkens. Het is niet zo gek als ze zich niet aan kunnen passen en dat ze problemen met hun welzijn krijgen.

De intensieve veehouderij - veel dieren op een klein oppervlak - lijkt misschien allemaal niet zo prettig. Maar wij zorgen er met z'n allen voor dat deze manier van werken blijft bestaan. De boer is alleen maar een onderdeel van een groter geheel. Stel nou dat een boer diervriendelijker zou willen produceren. Hij heeft dan meer ruimte per dier nodig. Hij moet z'n stallen verbouwen en kan minder dieren houden in dezelfde ruimte. De kosten per dier zijn dus veel hoger. De consument zal dan ook meer moeten betalen. Uiteindelijk beslist de consument: betaal je meer voor diervriendelijke producten, of maakt het je niet uit en betaal je minder? Jij koopt en eet het vlees. (Informatie van het Ministerie van Landbouw en Visserij)

Enkele cijfers

- In Nederland zijn 11,2 miljoen varkens en 1,5 miljoen schapen en geiten
- Begin 2003 waren er 108 miljoen kippen.

Huisdieren en de zomer

Een ander woord voor huisdieren is gezelschapsdieren. Dit kunnen honden of katten zijn, maar soms ook heel 'vreemde' huisdieren zoals spinnen of slangen.

In Nederland zijn er zo'n 15 miljoen huisdieren. Waarvoor meestal erg goed wordt gezorgd. Maar ook voor deze dieren geldt dat ze in een andere omgeving leven dan ze in de natuur gewend zijn. Een vogel kan in de natuur vrij rondvliegen en heeft contact met andere vogels. Een vogel als huisdier zit vaak alleen in een kooitje en ziet alleen maar mensen. Ook deze dieren kunnen dus aanpassingsproblemen krijgen, en daardoor welzijnsproblemen.

Een ander probleem voor huisdieren is dat mensen zich soms niet realiseren wat een verantwoordelijkheid het is om voor een dier te zorgen. Ze kopen bijvoorbeeld een hondje omdat dat ze 'leuk' lijkt, en dan moet die vervolgens minimaal drie keer per dag worden uitgelaten. En als je op vakantie gaat met het vliegtuig kan de hond niet mee. Wat dan? Elk jaar worden weer vele honden achtergelaten bij asiels. Van de ruim drie miljoen honden en katten in Nederland komen jaarlijks zo'n 80.000 in het asiel terecht. Die dieren zijn bijvoorbeeld achtergelaten, mishandeld of verwaarloosd. Ook dieren van mensen die niet langer voor hun dier kunnen zorgen, bijvoorbeeld oude mensen die naar een bejaardentehuis gaan, komen in het asiel.

1. Bespreek dit verschil met de klas. Het belangrijkste verschil is dat bij een pension de eigenaar het dier weer op komt halen.
2. Ook deze opdracht klassikaal uitvoeren. Schrijf de namen op het bord.
3. Maak een overzicht van de huisdieren plus namen op het schoolbord.
Vraag eventueel waarom een bepaalde naam gegeven is.
4. Deze tekenopdracht is individueel. Eventueel daarna met de klas bespreken.
5. Ook deze schrijfopdracht is individueel. Eventueel de resultaten met de klas bespreken.
6. Doe deze opdracht over honden in de vorm van een klassengesprek.
7. Doe ook deze opdracht in de vorm van een klassengesprek. Het zou mooi zijn als van te voren een bezoek aan een boerderij gebracht kan worden. Misschien kunnen leerlingen die op een boerderij wonen de klas vertellen over het leven op een boerderij.

Lastige insecten

Bijna iedereen heeft een hekel aan insecten. Vooral aan die insecten die je pijn kunnen doen. Wijs de leerlingen erop dat er insecten lastig zijn. Maar ook vaak nuttig en mooi.

1. Mieren zijn overal aan te treffen. Laat de leerlingen ze met een vergrootglas bekijken.
2. Doe deze opdracht in de vorm van een klassengesprek.
3. Ga eventueel naar buiten met de klas en laat de leerlingen bijvoorbeeld een spin in een web of een vlinder natekenen.

Zomervakantie

Voor de leerlingen breekt een periode zonder school aan. We nemen in deze les even tijd om na te denken over het afgelopen schooljaar en aan het volgende schooljaar.

1. Laat de leerlingen voordat ze aan deze individuele schrijfoopdracht eerst vragen stellen over wat de bedoeling is. Het gaat erom dat ze opschrijven wat ze belangrijk en of leuk vonden in het afgelopen schooljaar
2. en 3. Laat ook deze opdrachten individueel uitvoeren.
4. Doe deze opdracht als klassengesprek.

Meer informatie op internet:

Seizoenen en weer

<http://www.knmi.nl/voorl/nader/zomer.htm>

<http://www.hetweer.org/HetWonderlijkeWeer/seizoene.htm>

De natuur

<http://www.natuurkalender.nl/>

<http://ourworld.compuserve.com/homepages/henkmerts/start.htm>

Boerderijdieren

<http://www.wakkerdier.nl/>

<http://veehouderij.pagina.nl/>

<http://www.koeindewei.nl/>

<http://www.minInv.nl/thema/dier/welzijn/brochure/>

Dieren algemeen

<http://www.dierenbescherming.nl>

<http://www.dierenbescherming.nl/beestachtig/index2.html> (jongerensite)

<http://www.kidsforanimals.nl/>

<http://www.dierentuinenet.net/database.html>

Huisdieren

<http://www.dierennieuws.nl/>